

## ROBOTS SPELEN IN OP EEN GROEIEND TEKORT AAN PERSONEEL



ter dat er in de westerse wereld, maar ook in de grote Aziatische economieën, steeds meer gebrek komt aan arbeidskrachten. De arbeidsmarkt in Nederland staat al een aantal kwartalen achtereen op de stand 'zeer krap' en ook in andere grote economieën wijzen de demografische ontwikkelingen dezelfde richting uit: de verhouding tussen werkenden en niet-werkenden komt steeds schever te liggen. Dat opent perspectieven voor robotisering. De IFR voorziet daarbij vooral een groeiende vraag naar robots in de zorg en in *hospitality*, maar ook in logistiek, het boerenbedrijf en in de schoonmaak.

Naarmate robots geavanceerder worden, komen dergelijke toepassingen steeds dichterbij. Het inladen van passagiersbagage in vliegtuigen is tot nu toe nog vooral mensenwerk, maar als een robot als Stretch (zie kader) nog iets verder doorontwikkeld wordt, zou het zomaar kunnen dat dit in de komende jaren een typische robotklus gaat worden. En dat kan – gezien het schreeuwende tekort aan bagagemedewerkers op Schiphol – de nodige uitkomst bieden.

### ROBOTICS-ETF'S

De robotmarkt biedt dus genoeg groeiperspectief voor beleggers. *Stock picking* is echter nog een flinke opgave. De robotwereld is gefragmenteerd en onoverzichtelijk en veel grote robotbouwers zijn Japanse, Koreaanse of Chinese bedrijven. Het goed volgen en beoordelen van dergelijke bedrijven is toch altijd een tikkie lastiger dan het volgen van in Amsterdam genoteerde aandelen.

Juist vanwege de complexiteit van de markt zijn robotics-ETF's een uitkomst. Het oude ETF-advagium gaat daarbij op: waarom zoeken naar een speld in de hooiberg als je ook de gehele hooiberg kunt kopen? Daar komt nog een overweging bij: de robot-sector is relatief jong en dat betekent dat de ontwikkelingen nog verschil-

lende kanten op kunnen gaan. Een voorbeeld: in Nederland staat de markt voor geautomatiseerde magazijnen nog in de kinderschoenen. Het overgrote deel van de magazijnen en distributiecentra werkt nog gewoon volgens de oude vertrouwde methode: heftrucks rijden af en aan en *orderpickers* halen met de hand de orders uit de stellingen. Slechts een kleine 3 procent is ge-robotiseerd en daarbij zijn twee stromingen te onderscheiden: de ene is een volledig gerobotiseerd magazijn, waar mensen geen toegang hebben en kleine robotwagentjes af en aan rijden via een *grid* boven op de stellingen. De andere mogelijkheid is een *Autonomous Mobile Robot* die door het magazijn beweegt op basis van gemarkeerde lijnen en barcodes die in de vloer zijn verwerkt en daarbij zelfstandig de efficiëntste route bepaalt. Beide benaderingen zijn fundamenteel anders van aard en vragen om een andere techniek en een andere infrastructuur. Het is op dit moment nog niet echt duidelijk welke benadering en welke bedrijven daarbij het grootste marktaandeel gaan pakken en welke aandelen voor beleggers uiteindelijk ook rendement gaan opleveren. Alleen daarom al is het goed om te kiezen voor een brede ETF met veel spreiding in markten, regio's en technieken.

In het overzicht op deze pagina's hebben we een aantal in Nederland verkrijgbare ETF's op een rij gezet. Mocht u een keuze willen maken uit een van de ETF's, let dan vooral op een brede spreiding. Ook de verschillen in kosten van de ETF's kunnen, zeker op de lange termijn, flink oplopen. Het noemen van rendementen is lastig omdat deze markt nog volop in beweging is. Zie de in de tabel opgenomen rendementscijfers dus vooral als een globale indicatie. Zoals bij elke belegging geldt: lees vooraf de goed de bij de ETF horende relevante documentatie.

Basis-valuta	Spreiding (regio's)			
USD	70% VS	15% Japan	5% Duitsland	rest over de wereld verdeeld
USD	74% VS	6% Japan	5% Frankrijk	rest over de wereld verdeeld
USD	53% VS	15% Japan	6% Duitsland	rest over de wereld verdeeld
USD	39% VS	23% Japan	8% Duitsland	rest over de wereld verdeeld
USD	43% VS	36% Japan	12% Zwitserland	rest over de wereld verdeeld